Zeszyt ćwiczeń

Nauczyciel klas 1-3 krok po kroku: praca z klasą, ocena opisowa, rodzice i bezpieczeństwo

Kurs VITA: vita.edu.pl/courses/nauczyciel-klas-1-3-krok-po-kroku
45 ćwiczeń, po jednym do każdej lekcji. Na końcu znajdziesz przykładowe odpowiedzi. Najpierw spróbuj odpowiedzieć samodzielnie, dopiero potem zajrzyj do wzorów. Postacie i sytuacje w ćwiczeniach są przykładowe. Zeszyt jest materiałem edukacyjnym, nie poradą prawną, i nie zastępuje dyrektora ani statutu szkoły. Zeszyt nie diagnozuje dzieci i nie zastępuje poradni, praktycznego szkolenia z pierwszej pomocy ani szkolenia BHP. Stan prawny: listopad 2026.

Ćwiczenia

Moduł 1. Rola nauczyciela klas 1-3: podstawa programowa, czego wymagają przepisy, a co jest zwyczajem

Lekcja 1.1. Co robi nauczyciel klas 1-3 i czego nie robi (zastrzeżenie kursu)

Weź trzy sytuacje ze swojej klasy albo wymyśl je i przy każdej zapisz, kto o tym decyduje: Ty jako nauczyciel, dyrektor lub statut, albo poradnia. Sytuacje: rodzic pyta, czy dziecko ma trudności w uczeniu się; ktoś chce zmienić sposób przekazywania rodzicom informacji o postępach; uczeń zapomniał piórnika i trzeba ustalić, co robicie z klasą w takich razach.

Lekcja 1.2. Podstawa programowa i plan godzin w klasach I-III od 1.09.2026

Dla jednej klasy, w której uczysz, zapisz trzy rzeczy: według jakiej podstawy programowej pracujesz w roku 2026/2027, ile godzin tygodniowo przewiduje dla niej ramowy plan oraz dwie informacje, o które zapytasz dyrektora lub sprawdzisz w dokumentach szkoły.

Lekcja 1.3. Przypadek: "tak się u nas robi" kontra przepis

Zapisz trzy szkolne zwyczaje, z którymi masz do czynienia albo które potrafisz sobie wyobrazić, i przy każdym napisz: czy wynika z przepisu, ze statutu, czy z przyzwyczajenia, oraz co zrobisz. Użyj trzech przykładów: codziennych pisemnych zadań do domu, wpisywania cyfr 1-6 jako rocznej oceny z matematyki w klasie 2 oraz informowania rodziców o postępach wyłącznie na zebraniu.

Moduł 2. Rozwój dziecka w wieku 7-10 lat: normy, różnice indywidualne, kiedy to jeszcze norma

Lekcja 2.1. Rozwój dzieci w wieku 7-10 lat: co mówią źródła, a co jest różnicą indywidualną

Przepisz jedno zdanie z opisu CDC dla wieku 6-8 lub 9-11 lat w formie "CDC opisuje, że dziecko może...". Obok zapisz, jak wykorzystasz je w klasie i czego z niego nie wywnioskujesz o konkretnym dziecku.

Lekcja 2.2. Arkusz obserwacji ucznia: jak opisać zachowania i umiejętności bez etykiet

Wymyśl ucznia klasy 1-3 i wypełnij dla niego osiem pól arkusza. Opisz jedną sytuację z lekcji, napisz dwa zdania, które dziecko wypowiedziało, podaj czas i częstość, jedną rzecz, która pomogła, oraz dwie mocne strony, a na końcu wskaż, kogo poinformujesz, i datę przeglądu.

Lekcja 2.3. Przypadek: uczennica, która prawie się nie odzywa na lekcjach

Wybierz dziecko, które w Twojej klasie rzadko się odzywa, albo wymyśl takie. Zapisz trzy fakty z obserwacji, dwie zmiany, które wprowadzisz w klasie, oraz jedno pytanie do rodzica, które zacznie rozmowę od mocnych stron.

Moduł 3. Początek klasy 1: adaptacja, pierwsze tygodnie, rozmowa z rodzicem

Lekcja 3.1. Adaptacja w klasie pierwszej: co ją ułatwia i jak ją planować

Weź swoją klasę 1 albo wymyśl taką. Dla każdego z pięciu elementów zapisz jedno konkretne działanie na pierwszy tydzień i osobę, która je wykona. Dodaj jedno pytanie do dyrektora o zasady wejścia rodziców do szkoły.

Lekcja 3.2. Plan pierwszych tygodni w klasie 1 (wzór, PDF plan)

Weź wydrukowany plan i wypełnij trzy pola: cel drugiego tygodnia, rytuał powitania i jedno pytanie do dyrektora o zasady wejścia rodziców do szkoły. Potem zapisz, którą jedną rzecz zmienisz po przeglądzie, jeśli pierwszy tydzień pójdzie gorzej, niż zakładasz.

Lekcja 3.3. Przypadek: dziecko płacze rano i nie chce wejść do sali

Wymyśl dziecko, które rano nie chce wejść do sali. Zapisz trzy fakty, które chcesz poznać w ciągu kilku dni, rytuał pożegnania w trzech krokach i jedno pytanie do dyrektora o zasady pobytu rodziców w szatni.

Moduł 4. Organizacja dnia i klasy: edukacja zintegrowana, rytm lekcji i przerw, rytuały

Lekcja 4.1. Edukacja zintegrowana: rytm lekcji i przerw, kto ustala godziny

Rozkład klasy 3 przewiduje we wtorek cztery godziny lekcyjne zajęć edukacyjnych. Policz, ile minut masz łącznie, rozpisz je na trzy bloki i podaj, kto ustala długość przerwy między nimi oraz kto czuwa nad dziećmi w czasie przerwy.

Lekcja 4.2. Wzór planu dnia klasy 2 i rytuały

Ułóż plan dnia dla klasy 2 na trzy godziny lekcyjne. Zapisz czas łączny w minutach, podziel go na cztery bloki z rytuałem na początek lub koniec, podaj długość każdego bloku i sprawdź, czy suma się zgadza.

Lekcja 4.3. Przypadek: po przerwie klasa wraca rozproszona

Zaplanuj pięciodniową obserwację klasy po wybranej przerwie. Zapisz, co będziesz notować w każdym dniu, wybierz jedną zmianę na kolejny tydzień i napisz, po czym poznasz, że zadziałała.

Moduł 5. Nauka czytania i pisania: metody, typowe trudności, kiedy zwrócić uwagę rodzicom

Lekcja 5.1. Nauka czytania i pisania w podstawie programowej: metody stosowane w szkołach

Napisz własnymi słowami odpowiedź dla rodzica, który pyta, jaką metodą uczysz czytać i czy zdąży do końca listopada. Uwzględnij: co mówi podstawa programowa, co robisz w klasie i czego nie obiecujesz.

Lekcja 5.2. Wzór: tydzień pracy nad czytaniem i pisaniem w klasie 1

Zaplanuj trzy dni czytania i pisania w klasie 1. Każdy dzień ma trwać 45 minut i zawierać trzy części. Wpisz czas każdej części, upewnij się, że suma wynosi 135 minut, i wskaż, co dzieci robią w ostatniej części.

Lekcja 5.3. Przypadek: dziecko w listopadzie nie łączy głosek w wyrazy, co powiedzieć rodzicom

Przygotuj trzy zdania do rozmowy z rodzicem dziecka, które w listopadzie nie łączy głosek w wyrazy: jedno o mocnej stronie, jedno z faktem z obserwacji i jedno z propozycją kolejnego kroku z datą. Na końcu sprawdź, czy w zdaniach nie ma porównania z innymi dziećmi, rozpoznania ani obietnicy.

Moduł 6. Matematyka we wczesnej edukacji: liczenie, działania, typowe błędy dzieci

Lekcja 6.1. Matematyka w klasach I-III w podstawie programowej: liczenie i działania

Zaplanuj zadanie dla klasy 1: 8 plus 6. Opisz, co dzieci mają w rękach, jakie trzy pytania zadasz, jak wygląda jedna strategia z dopełnianiem do dziesiątki i jak dzieci sprawdzą wynik innym działaniem.

Lekcja 6.2. Wzór: zajęcia z dodawania i odejmowania w zakresie 20, typowe błędy

Przygotuj trzy działania w zakresie 20 (jedno dodawanie z przejściem przez dziesiątkę, jedno odejmowanie z przejściem przez dziesiątkę i jedno dowolne). Dla każdego opisz strategię i sposób sprawdzenia oraz dla pierwszych dwóch wskaż jeden błąd, który możesz zobaczyć u dzieci, i swoją reakcję.

Lekcja 6.3. Przypadek: dziecko liczy na palcach i myli kolejność

Wybierz uczennicę lub ucznia z własnej klasy albo wymyśl dziecko (bez prawdziwych danych), które liczy na palcach i myli kolejność w odejmowaniu. Zapisz trzy notatki z pierwszego tygodnia (data, działanie, co dziecko zrobiło), jedną zmianę na drugi tydzień i jedno zdanie do mamy lub taty zaczynające się od mocnej strony.

Moduł 7. Przyroda, plastyka, muzyka i ruch: zajęcia zintegrowane i praca projektowa

Lekcja 7.1. Zajęcia zintegrowane: przyroda, plastyka, muzyka i ruch w podstawie programowej

Zaplanuj blok na dwa dni dla klasy II (22 uczniów) w szkole w Lublinie. Temat: woda w naszej okolicy. Podaj pytanie otwierające, po jednym działaniu z przyrody, plastyki, muzyki i ruchu oraz sposób zapisania tematów w dzienniku.

Lekcja 7.2. Wzór: klasowy projekt edukacyjny (praca projektowa)

Wypełnij kartę projektu dla klasy I w Gdańsku (20 uczniów). Temat: ptaki zimą na szkolnym podwórku. Podaj obszar, cel, role w trzech zespołach, trzy etapy z terminami, sposób dokumentowania i formę prezentacji.

Lekcja 7.3. Przypadek: uczeń nie chce brać udziału w zajęciach ruchowych

Napisz plan działania na dwa tygodnie dla Kasi. Podaj trzy zapisy z obserwacji, jedno pytanie do dziecka, jedno do rodzica, jedną zmianę organizacji zajęć i termin kolejnej rozmowy.

Moduł 8. Ocenianie w klasach 1-3: ocena opisowa, informacja zwrotna, rozmowa o postępach

Lekcja 8.1. Ocenianie w klasach I-III: co mówią przepisy o ocenie opisowej

Rodzic na pierwszym zebraniu w klasie II w Rzeszowie pyta: "Czy dziecko dostanie na koniec roku oceny z poszczególnych edukacji i czy zostanie na drugi rok?". Odpowiedz jednym akapitem, powołując się na przepisy.

Lekcja 8.2. Wzór: ocena opisowa i informacja zwrotna dla ucznia

Napisz opisową ocenę śródroczną z matematyki dla Wojtka, ucznia klasy II ze szkoły w Katowicach. Dane: we wrześniu dodawał do 10 z liczmanami, w grudniu dodaje do 20, ale myli się przy przekroczeniu dziesiątki. Dodaj dwa zdania

informacji zwrotnej dla Wojtka.

Lekcja 8.3. Przypadek: rodzic pyta, dlaczego dziecko nie ma ocen i jak sobie radzi

Napisz odpowiedź na wiadomość pana Zielińskiego. Odpowiedź ma mieć cztery zdania: uznanie pytania, podstawę prawną i statutową, informację o Antku z jednym przykładem oraz propozycję spotkania z terminem.

Moduł 9. Planowanie pracy: rozkład materiału, plan dydaktyczny, scenariusze zajęć

Lekcja 9.1. Planowanie pracy: co jest wymagane, a co zwyczajem

Przygotuj listę pytań do dyrektora na rozmowę o planowaniu pracy w klasie I w Wałbrzychu. Podziel pytania na dwie grupy: co wynika z przepisów i co z zasad szkoły. Dodaj po jednym przykładzie dokumentu w każdej grupie.

Lekcja 9.2. Wzór: plan tygodnia i scenariusz zajęć zintegrowanych

Napisz scenariusz 45-minutowych zajęć zintegrowanych dla klasy II w Opolu na temat "Co jemy jesienią". Podaj temat, cel, trzy zapisy podstawy do sprawdzenia w programie, materiały, przebieg w pięciu krokach z czasem oraz jedno pole obserwacji.

Lekcja 9.3. Przypadek: plan nie wytrzymuje zderzenia z klasą

Zapisz korektę planu dla pani Lis. Podaj trzy obserwacje z czwartku, dwie zmiany, które pani Lis może wprowadzić samodzielnie, jedną zmianę wymagającą pytania do dyrektora oraz wpis do dziennika za czwartek.

Moduł 10. Emocje i trudne zachowania: konflikty, złość, wycofanie, przemoc rówieśnicza

Lekcja 10.1. Złość, wycofanie i konflikty: jak reagować bez karania upokarzającego

Wybierz jedno zachowanie, które zdarza się w Twojej klasie (złość, wycofanie albo kłótnię) i zapisz: opis tego, co widać, jedną pierwszą reakcję, jedno zdanie "co zrobić zamiast" skierowane do dziecka oraz jedną rzecz, której unikniesz.

Lekcja 10.2. Wzór: rozmowa z dzieckiem po konflikcie

Wymyśl krótki konflikt z klasy 1 lub 2 i zapisz pięć pytań, które zadasz dziecku według kroków z lekcji, oraz notatkę z jednym ustaleniem. Zapisz także jedno zdanie, które powiesz, jeśli nie było Cię przy zdarzeniu.

Lekcja 10.3. Przypadek: wyśmiewanie i bicie w klasie 2, przemoc rówieśnicza

Opisz własny lub wymyślony przypadek wyśmiewania lub bicia w klasie 2 i zapisz krótko pięć działań w kolejności: zatrzymanie, opis faktów, powiadomienie kogoś ze szkoły, rozmowy z dziećmi, informacja dla rodziców. W każdym działaniu wpisz, kto je wykonuje i do kiedy.

Moduł 11. Dziecko z trudnościami lub specjalnymi potrzebami: pierwsze sygnały, współpraca z poradnią

Lekcja 11.1. Pierwsze sygnały trudności i droga do poradni

Wybierz jedną sytuację z klasy (prawdziwą lub wymyśloną) i zapisz trzy elementy: opis zachowań w formie faktów z datą, jedną mocną stronę dziecka oraz jedno działanie w klasie, które wprowadzisz, zanim cokolwiek zgłosisz dyrektorowi.

Lekcja 11.2. Wzór notatki obserwacyjnej przed rozmową z dyrektorem

Wypełnij notatkę dla wymyślonego dziecka z klasy 1 lub 2: okres, dwa fakty z datami i sytuacją, jedna mocna strona, jedno działanie z efektem, jedna rozmowa z rodzicem i pytanie do dyrektora.

Lekcja 11.3. Przypadek: rodzic nie chce rozmawiać o poradni (odsyłacz do kursu o IPET i SPE)

Napisz trzy zdania, od których zaczniesz rozmowę z rodzicem, który nie chce słyszeć o poradni: jedno o mocnej stronie dziecka, jedno z faktem i jedno pytanie do rodzica o dom. Dopisz jedno zdanie, którego nie powiesz.

Moduł 12. Współpraca z rodzicami: zebrania, trudne rozmowy, praca domowa

Lekcja 12.1. Współpraca z rodzicami: zebrania, kontakt, praca domowa

Napisz plan kontaktu z rodzicami swojej klasy (może być wymyślona) na jeden semestr: termin i temat zebrania, kanał krótkich wiadomości, zasady rozmów indywidualnych i dwa zdania odpowiedzi na pytanie o pracę domową.

Lekcja 12.2. Wzory krótkich wiadomości do rodzica (PDF wzór)

Napisz dwie wiadomości do rodzica wymyślonego dziecka z klasy 2 w Gdyni: informację o trudnym zachowaniu (jedno zdarzenie) oraz informację o postępach. Użyj pól ze wzoru i nie używaj żadnego przymiotnika o dziecku.

Lekcja 12.3. Przypadek: rodzic w emocjach po zdarzeniu w klasie

Zapisz trzy zdania, którymi wychowawczyni z Bydgoszczy odpowie mamie Antka rano pod klasą, oraz krótką notatkę po rozmowie. Nie oceniaj mamy i nie podawaj danych drugiego dziecka.

Moduł 13. Dokumentacja nauczyciela klas 1-3

Lekcja 13.1. Dokumentacja nauczyciela klas 1-3: co prowadzisz (rozp. 2024/50)

Przypisz pięć zdarzeń z klasy do dokumentów, w których je odnotowujesz: (1) dziecko nie przyszło na zajęcia, (2) odbyła się lekcja o liczeniu do 20 i Ty potwierdzasz jej przeprowadzenie, (3) wychowawczyni świetlicy prowadzi zajęcia plastyczne po lekcjach, (4) na koniec roku klasa 3a otrzymała promocję uchwałą rady pedagogicznej, (5) pedagog zrobiła badanie ucznia i opis trafił do jego dokumentacji. Przy każdym zdarzeniu podaj dokument i paragraf.

Lekcja 13.2. Wzory zapisów (odsyłacz do kursu o dokumentacji)

Napisz trzy zapisy dla klasy 2b w Opolu: temat zajęć z matematyki o odejmowaniu w zakresie 20, trzyzdaniowy opis postępów uczennicy Oli z czytania oraz notatkę z krótkiej rozmowy z jej mamą w dniu 13 listopada. Zapisy mają opisywać fakty i nie oceniać osoby.

Lekcja 13.3. Przypadek: poprawka w dzienniku i brak wpisu

Pani Joanna w piątek odkrywa, że w klasie 3a wpisała w dzienniku papierowym do rubryki tematu datę 12 listopada zamiast 13 listopada, i że nie wpisała tematu z poniedziałkowych zajęć plastycznych. Napisz, jak poprawia pierwszy błąd (kolejne czynności po kolei), co robi z drugim, oraz jedno zdanie informacji dla dyrektora.

Moduł 14. Bezpieczeństwo: dyżury, wycieczki, wypadek ucznia, podejrzenie krzywdy, Niebieska Karta

Lekcja 14.1. Dyżury, wycieczki i wypadek ucznia: obowiązki i lista kontrolna

Wypełnij część "Wycieczka lub wyjście z klasą" dla wymyślonej wycieczki klasy 2 do parku w Toruniu. Dopisz datę, godziny, liczbę uczniów, liczbę opiekunów i to, kto ją ustalił, trzy pola do odhaczenia oraz momenty liczenia dzieci.

Lekcja 14.2. Podejrzenie krzywdy: standardy ochrony małoletnich, Niebieska Karta i notatka ze zgłoszenia

Napisz notatkę ze zgłoszenia dla wymyślonej sytuacji: Zosia, klasa 2, szkoła w Gdańsku, we wtorek na przerwie powiedziała o mamie coś niepokojącego, a wcześniej widać było kilka zmian w jej zachowaniu. W notatce użyj tylko faktów i zapisz słowa dziecka w cudzysłowie.

Lekcja 14.3. Przypadek: uczennica mówi, że w domu dzieje się coś złego i prosi o tajemnicę

Napisz trzy zdania, które powiesz dziecku, gdy poprosi: "Proszę pani, obiecaj, że nikomu nie powiesz". Pierwsze ma podziękować, drugie wyjaśnić, że nie możesz obiecać tajemnicy, trzecie powiedzieć, co się stanie dalej, bez obietnicy skutku.

Moduł 15. Higiena pracy i ChatGPT: odciążenie papierologii bez oddawania odpowiedzialności

Lekcja 15.1. ChatGPT w pracy nauczyciela klas 1-3: co wolno, czego nie i bez danych dzieci

Przepisz polecenie pani Magdaleny tak, aby nie zawierało żadnych danych osobowych, a model mimo to mógł przygotować użyteczny plan. Wskaż trzy elementy usunięte z oryginału i jedno zdanie, w którym tłumaczysz, dlaczego pominięta diagnoza nie jest potrzebna.

Lekcja 15.2. Wzór bezpiecznego polecenia, przegląd odpowiedzi i higiena pracy

Napisz polecenie dla czatu, które pomoże przygotować kartę pracy z liczeniem do 20 dla klasy 2. Zachowaj pięć elementów i nie podawaj żadnych danych dzieci. Następnie wypisz trzy rzeczy, które sprawdzisz w odpowiedzi.

Lekcja 15.3. Projekt końcowy: pakiet nauczyciela dla jednej klasy

Złóż pakiet dla swojej klasy (albo wymyślonej klasy 2 w mieście według własnego wyboru). Każdą z pięciu części zapisz na jednej stronie. Na końcu sprawdź trzy rzeczy: czy w planie dnia, informacji dla rodzica i liście kontrolnej nie ma danych dzieci, a dokumenty z danymi (arkusz, ustalenia z rodzicami) przechowujesz tak, jak wskazuje szkoła, czy każda część ma konkretne pola zamiast ogólników, oraz czy w każdej części jest miejsce na ustalenia Twojej szkoły.

Przykładowe odpowiedzi

Moduł 1. Rola nauczyciela klas 1-3: podstawa programowa, czego wymagają przepisy, a co jest zwyczajem

Lekcja 1.1. Co robi nauczyciel klas 1-3 i czego nie robi (zastrzeżenie kursu)

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, klasa 2 w Kielcach. Pytanie mamy Franka o specjalistę: rozpoznanie należy do poradni; ja opisuję obserwacje (wolne przepisywanie z tablicy, gubienie miejsca w tekście, data i czas) i mówię mamie, że szkoła działa wg procedury ustalonej przez dyrektora. Zmiana sposobu informowania rodziców: decyduje statut, więc rozmawiam z dyrektorem. Zapomniany piórnik: to zasada klasy, którą ustalam z dziećmi tak, by nie zawstydzała (na przykład pożyczamy ołówek z klasowego kubka).

Lekcja 1.2. Podstawa programowa i plan godzin w klasach I-III od 1.09.2026

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Klasa 2b w Lublinie. Podstawa: dotychczasowa, z rozporządzenia z 2017 roku (Dz.U. 2017 poz. 356 ze zm.), bo § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Dz.U. 2026 poz. 378 stosuje ją w klasach II i III w roku 2026/2027. Plan: 20 godzin tygodniowo edukacji wczesnoszkolnej (zał. 15 do rozporządzenia Dz.U. 2026 poz. 1028). Do sprawdzenia: po pierwsze, jaki program nauczania obowiązuje w mojej klasie w szkolnym zestawie programów; po drugie, jak arkusz organizacji szkoły i rozkład zajęć rozmieszczają te 20 godzin w tygodniu.

Lekcja 1.3. Przypadek: "tak się u nas robi" kontra przepis

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Pisemne zadania do domu: sprzeczne z § 12a ust. 1 pkt 1 rozporządzenia o ocenianiu, wyjątek tylko dla ćwiczeń motoryki małej; porozmawiam z dyrektorem i zaproponuję czytanie. Cyfra jako roczna ocena w klasie 2: sprzeczna z art. 44i ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty (roczne oceny klasyfikacyjne i ocena zachowania są opisowe); zapytam, kto ustalił taki wpis i pokażę przepis. Informowanie rodziców tylko na zebraniu: sposób przekazywania informacji ustala statut (art. 44b ust. 6 pkt 7), więc sprawdzam statut; jeśli zapis pozwala, zwyczaj może zostać, ale mogę dodać krótką wiadomość w dzienniku elektronicznym.

Moduł 2. Rozwój dziecka w wieku 7-10 lat: normy, różnice indywidualne, kiedy to jeszcze norma

Lekcja 2.1. Rozwój dzieci w wieku 7-10 lat: co mówią źródła, a co jest różnicą indywidualną

Przykładowa odpowiedź: CDC opisuje, że dzieci w wieku 9-11 lat mogą doświadczać silniejszej presji rówieśników. Wykorzystam to w klasie 3: przy tworzeniu grup do pracy sprawdzę, czy dzieci mają możliwość odmowy bez wyśmiania, i omówię z klasą, jak odmawiać kolegom. Nie wywnioskuję z tego, że Staś, który nie chce dołączyć do zabawy w grupie, ma kłopot z rówieśnikami; zapiszę, co zrobił (usiadł z boku na dwóch przerwach, data), i zapytam jego tatę, jak jest w domu. Przykład fikcyjny.

Lekcja 2.2. Arkusz obserwacji ucznia: jak opisać zachowania i umiejętności bez etykiet

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. 1. Hania, klasa 2b, 14.11, obserwuje wychowawczyni. 2. Czytanie w kręgu, 9.15. 3. Hania słucha, nie podnosi ręki, na prośbę czyta zdanie bardzo cicho, po czym siada. 4. Mówi: "Nie umiem głośniej". 5. Trwa od początku października, dwa razy w tygodniu przy głośnym czytaniu przed klasą. 6. Pomaga czytanie w parze z Emilką. 7. Szybko liczy w pamięci, pomaga innym przy układaniu puzzli. 8. Informuję wychowawczynię i rodzica Hani, przegląd 5 grudnia.

Lekcja 2.3. Przypadek: uczennica, która prawie się nie odzywa na lekcjach

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Fakty: 1) przez trzy tygodnie nie odpowiedziała głośno na żadne pytanie nauczyciela; 2) w parze z Alą czyta szeptem całe zdania; 3) w piątek sama podała kartę z odpowiedzią do tablicy. Zmiany: 1) pytania zapowiadam dzień wcześniej i dopuszczam odpowiedź na kartce; 2) w kręgu zaczynam od rundy w parach. Pytanie do mamy: "Zuzia świetnie liczy i pisze poprawnie, jak opowiada w domu o tym, co robimy na matematyce?".

Moduł 3. Początek klasy 1: adaptacja, pierwsze tygodnie, rozmowa z rodzicem

Lekcja 3.1. Adaptacja w klasie pierwszej: co ją ułatwia i jak ją planować

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Rytm dnia: to samo powitanie piosenką o 8.00, dzwonek zastępuję znakiem na tablicy (wychowawczyni). Miejsca: w pierwszy dzień wspólny spacer do szatni, toalety i świetlicy (wychowawczyni z asystentem nauczyciela). Relacje: krąg poznawczy, w którym każde dziecko mówi swoje imię i jedną ulubioną rzecz (wszyscy). Rodzice: przed 1 września wysyłam informację o godzinach, w których odbieram telefon (wychowawczyni). Obserwacja: pierwsze trzy dni zapisuję, jak dzieci wchodzą do sali (wychowawczyni). Pytanie do dyrektora: czy rodzice mogą w pierwszym tygodniu wchodzić do szatni i do której godziny.

Lekcja 3.2. Plan pierwszych tygodni w klasie 1 (wzór, PDF plan)

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Cel drugiego tygodnia: dzieci wiedzą, gdzie wieszają kurtki, i znają sygnał ciszy. Rytuał powitania: stoję przy drzwiach, mówię każdemu dziecku imię i dajemy sobie piątkę. Pytanie do dyrektora: do której godziny rodzice mogą wchodzić z dzieckiem do szatni w pierwszym tygodniu. Jedna zmiana po przeglądzie: jeśli dzieci zbyt długo szukają miejsca na przerwie, wprowadzę stałe stanowiska na kurtki, zanim zmienię cokolwiek innego.

Lekcja 3.3. Przypadek: dziecko płacze rano i nie chce wejść do sali

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Fakty do poznania: 1) o której godzinie dziecko przychodzi i kto je przyprowadza; 2) ile trwa pożegnanie i w którym momencie zaczyna się płacz; 3) co pomaga, a co nie. Rytuał: 1) mama podaje chłopcu plecak i mówi to samo zdanie, które ustaliliśmy; 2) przytulenie i wyjście mamy bez wymykania się; 3) ja biorę go za rękę i idziemy razem do sali. Pytanie do dyrektora: czy w razie potrzeby rodzic może zostać w szatni kilka minut dłużej i kto w tym czasie pomoże przy reszcie dzieci.

Moduł 4. Organizacja dnia i klasy: edukacja zintegrowana, rytm lekcji i przerw, rytuały

Lekcja 4.1. Edukacja zintegrowana: rytm lekcji i przerw, kto ustala godziny

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Cztery godziny lekcyjne to 4 razy 45, czyli 180 minut. Układam bloki: 60 minut języka polskiego z czytaniem, 60 minut matematyki z pracą w parach, 60 minut przyrody i plastyki. Suma wynosi 180 minut. Długość przerwy ustala dyrektor po opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego (§ 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie BHP). W czasie przerwy dzieci są pod nadzorem nauczyciela (§ 14 ust. 1), a o dyżurach informuje mnie grafik szkoły.

Lekcja 4.2. Wzór planu dnia klasy 2 i rytuały

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Trzy godziny lekcyjne to 3 razy 45, czyli 135 minut. Układam cztery bloki: krąg poranny 10 minut, język polski 50 minut, matematyka 45 minut, plastyka z podsumowaniem 30 minut. Suma: 10 plus 50 plus 45 plus 30 daje 135 minut. Rytuał wejścia to zdanie na tablicy do przeczytania, rytuał zmiany zajęć to trzy klaśnięcia. Przerwy wpisuję takie, jakie ustalił dyrektor.

Lekcja 4.3. Przypadek: po przerwie klasa wraca rozproszona

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Notuję codziennie po drugiej przerwie: godzinę wejścia, ile minut mija do początku pracy, ile dzieci stoi lub biega po sali i czy dzieci piły wodę. Wybieram jedną zmianę: wchodzimy po kolei, a na ławkach leży już zadanie do rozwiązania w parach. Zadziałało, jeśli czas do początku pracy skróci się z około ośmiu minut do około czterech w większości dni tygodnia. Jeśli się nie skróci, zapytam dyrektora o układ przerw i pokażę mu swoje notatki.

Moduł 5. Nauka czytania i pisania: metody, typowe trudności, kiedy zwrócić uwagę rodzicom

Lekcja 5.1. Nauka czytania i pisania w podstawie programowej: metody stosowane w szkołach

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. "Podstawa programowa nie wskazuje jednej metody. Opiera naukę czytania na rozumieniu tekstu i zakłada co najmniej cztery przeczytane w całości książki w roku. Ja łączę ćwiczenia z głoskami i literami z czytaniem na głos i rozmową o tekście. Obserwuję pani syna i będę wiedziała więcej po kilku tygodniach. Nie podam terminu, bo dzieci uczą się w różnym tempie, ale po pierwszych notatkach umówię z panią rozmowę."

Lekcja 5.2. Wzór: tydzień pracy nad czytaniem i pisaniem w klasie 1

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Dzień 1: nowa głoska "s" 15 minut, czytanie na głos o sowie 20 minut, szlaczki 10 minut, razem 45. Dzień 2: wyrazy z kartoników 15 minut, czytanie w parach 20 minut, rysunek z podpisem 10 minut, razem 45. Dzień 3: powtórka głosek 10 minut, rozmowa o książce 20 minut, list do kolegi 15 minut, razem 45. Suma trzech dni to 3 razy 45, czyli 135 minut. W ostatniej części dzieci piszą lub rysują dla kolegi, bez oceniania poprawności.

Lekcja 5.3. Przypadek: dziecko w listopadzie nie łączy głosek w wyrazy, co powiedzieć rodzicom

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Mocna strona: "Ola chętnie opowiada o obrazkach i bezbłędnie rozpoznaje pierwsze głoski w wyrazach". Fakt: "Z kartonikami połączyła dwie głoski w czterech próbach na pięć, trzech głosek jeszcze samodzielnie nie łączy". Krok: "Ćwiczymy to codziennie przez dwa tygodnie w małej grupie, 27 listopada spotkamy się z panią i porównamy notatki". Sprawdzenie: w zdaniach nie ma porównania z innymi dziećmi, rozpoznania ani obietnicy, że trudność zniknie.

Moduł 6. Matematyka we wczesnej edukacji: liczenie, działania, typowe błędy dzieci

Lekcja 6.1. Matematyka w klasach I-III w podstawie programowej: liczenie i działania

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Dzieci dostają 14 klocków w dwóch kolorach: 8 niebieskich i 6 czerwonych. Pytania: Ile klocków masz razem? Jak to liczysz? Czy da się inaczej? Strategia z dopełnianiem: do 8 dokładam 2 z czerwonych, mam 10, zostają jeszcze 4 czerwone, więc 10 plus 4 daje 14. Sprawdzenie: 14 minus 6 powinno dać 8, a 14 minus 8 powinno dać 6. Jeśli któreś dziecko liczy na palcach, nie przerywam, bo podstawa dopuszcza ich użycie.

Lekcja 6.2. Wzór: zajęcia z dodawania i odejmowania w zakresie 20, typowe błędy

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Działanie 1: 9 plus 4. Dokładam 1 do 9 i mam 10, zostają 3, więc 13. Sprawdzenie: 13 minus 4 daje 9. Możliwy błąd: wynik 12, bo dziecko zaczęło liczyć od 9 jako od pierwszego kroku; reakcja: układamy klocki i liczymy razem. Działanie 2: 13 minus 6. Od 13 odejmuję 3 i mam 10, odejmuję jeszcze 3 i mam 7. Sprawdzenie: 7 plus 6 daje 13. Możliwy błąd: wynik 19, bo dziecko dodało zamiast odjąć; reakcja: czytamy znak na głos i pokazujemy ruch klocków. Działanie 3: 7 plus 7 daje 14. Sprawdzenie: 14 minus 7 daje 7.

Lekcja 6.3. Przypadek: dziecko liczy na palcach i myli kolejność

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Notatki: 3 listopada, 12 minus 5, Kuba odlicza na palcach, wynik 7, poprawnie; 4 listopada, 13 minus 8, zapisuje "8 minus 13", wynik 5, po pytaniu poprawia zapis; 6 listopada, 11 minus 4, układa klocki, wynik 7, mówi, że najpierw zabrał 1, żeby mieć 10. Zmiana na drugi tydzień: odejmowanie na klockach z opowiadaniem. Zdanie do taty: "Kuba chętnie pokazuje na klockach, jak liczy, a odejmowanie zapisuje czasem w odwrotnej kolejności, co sprawdzam przez następne cztery tygodnie".

Moduł 7. Przyroda, plastyka, muzyka i ruch: zajęcia zintegrowane i praca projektowa

Lekcja 7.1. Zajęcia zintegrowane: przyroda, plastyka, muzyka i ruch w podstawie programowej

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Pytanie otwierające: "Dokąd płynie woda z deszczu?". Przyroda: obserwacja kałuży i rynny na szkolnym podwórku, dzieci mierzą, ile wody zbiera się w słoiku w ciągu godziny. Plastyka: praca farbami wodnymi "Rzeka na mapie okolicy". Muzyka: rytm kropli wystukiwany na pudełkach i butelkach. Ruch: zabawa "Strumyk i jezioro", w której dzieci płyną w grupach i łączą się w dużą rzekę. Dziennik: dla każdej lekcji osobny temat (na przykład "Obserwujemy wodę w naszej okolicy"), w uwagach nazwa bloku zgodna z planem pracy.

Lekcja 7.2. Wzór: klasowy projekt edukacyjny (praca projektowa)

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, nauczycielka Anna Wrońska. Obszar: ochrona środowiska. Cel: "Dokarmiamy ptaki zimą i sprawdzamy, które przylatują". Zespoły: budowniczowie karmnika, obserwatorzy z kartą gości, plakaciści zapraszający młodsze klasy. Etapy: 3 grudnia budowa karmnika, 4-12 grudnia codzienne obserwacje po 5 minut, 15 grudnia podsumowanie. Dokumentacja: zdjęcia prac, karta obserwacji z rysunkami ptaków, krótkie notatki nauczycielki o zaangażowaniu dzieci. Prezentacja: 17 grudnia dla klasy 0 w świetlicy. Informacja zwrotna: każde dziecko dostaje jedno zdanie o tym, co zrobiło dobrze.

Lekcja 7.3. Przypadek: uczeń nie chce brać udziału w zajęciach ruchowych

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Obserwacje: 4 listopada, gra w dwa ognie, siedzi od początku, mówi "Nie

chcę"; 6 listopada, rozgrzewka, uczestniczy w całości; 11 listopada, tor przeszkód, wykonuje trzy z pięciu stacji. Pytanie do dziecka: "Co lubisz na wychowaniu fizycznym?". Pytanie do rodzica: "Co Kasia mówi w domu o tych zajęciach?". Zmiana: gry w parach, Kasia dostaje funkcję liczenia punktów. Termin: rozmowa z mamą 18 listopada, wcześniej konsultacja z pedagogiem szkolnym.

Moduł 8. Ocenianie w klasach 1-3: ocena opisowa, informacja zwrotna, rozmowa o postępach

Lekcja 8.1. Ocenianie w klasach I-III: co mówią przepisy o ocenie opisowej

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. "Na koniec roku dziecko otrzyma opisową ocenę klasyfikacyjną z zajęć i opisową ocenę zachowania. Z obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustala się jedną roczną ocenę z tych zajęć (art. 44f ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty). W klasach I-III uczeń otrzymuje promocję w każdym roku, a powtarzanie klasy jest możliwe tylko wyjątkowo, po decyzji rady pedagogicznej na wniosek wychowawcy lub rodziców (art. 44o). Formę ocen bieżących określa statut szkoły, który mogę pokazać."

Lekcja 8.2. Wzór: ocena opisowa i informacja zwrotna dla ucznia

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Poziom: Wojtek rozwiązuje zadania z dodawaniem w zakresie 20, korzysta z liczmanów. Postępy: we wrześniu dodawał do 10, w grudniu dodaje do 20 i sam sprawdza wynik. Potrzeby rozwojowe: warto ćwiczyć dodawanie z przekroczeniem dziesiątki na konkretnych przedmiotach, po kilka zadań dziennie. Informacja dla Wojtka: "Dodajesz już do 20, sprawdzasz swój wynik. Przy 8 plus 5 najpierw dopełnij do 10, potem dodaj resztę."

Lekcja 8.3. Przypadek: rodzic pyta, dlaczego dziecko nie ma ocen i jak sobie radzi

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. "Dzień dobry, dziękuję za pytanie, rozumiem, że chce Pan wiedzieć, jak sobie radzi Antek. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty oceny klasyfikacyjne w klasach I-III są opisowe, a oceny bieżące wystawiamy zgodnie ze statutem szkoły, który mogę Panu pokazać. Antek we wrześniu pisał zdania z pomocą, teraz pisze trzy zdania samodzielnie, ale pomija kropki. Zapraszam we wtorek 10 listopada o 15.30 na rozmowę, pokażę zeszyt i ustalimy, jak ćwiczyć kropki w domu."

Moduł 9. Planowanie pracy: rozkład materiału, plan dydaktyczny, scenariusze zajęć

Lekcja 9.1. Planowanie pracy: co jest wymagane, a co zwyczajem

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Z przepisów: Który program nauczania dopuszczono do użytku w klasach I-III i gdzie mogę go zobaczyć? Jak wygląda tygodniowy rozkład zajęć mojej klasy? Przykład dokumentu: tematy zajęć w dzienniku. Z zasad szkoły: Czy obowiązuje wzór planu rocznego i tygodniowego? Gdzie przechowuję plany? Czy ktoś je sprawdza i z jaką częstotliwością? Przykład dokumentu: plan miesięczny na wspólnym dysku. Notatka z rozmowy: data, ustalenia, kto dostarcza wzory.

Lekcja 9.2. Wzór: plan tygodnia i scenariusz zajęć zintegrowanych

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, nauczyciel Paweł Mazur. Temat: Co jemy jesienią? Cel dla dzieci: "Dowiem się, jakie warzywa i owoce rosną jesienią". Zapisy podstawy: wskazane w programie z edukacji przyrodniczej, matematycznej i artystycznej. Materiały: kosz z dyniami, jabłkami i marchewkami, karty z liczbami, kredki. Przebieg: 5 min pytanie "Co dziś jedliście na śniadanie?"; 10 min oglądanie i dotykanie warzyw; 15 min grupy sortują warzywa i liczą, rysują ulubione; 10 min ruchowa zabawa w zbieranie plonów; 5 min każde dziecko mówi jedno zdanie. Obserwacja: kto samodzielnie liczy do 20, kto potrzebuje liczmanów.

Lekcja 9.3. Przypadek: plan nie wytrzymuje zderzenia z klasą

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Obserwacje: po 30 minutach siedmioro dzieci wstaje z miejsc, praca plastyczna trwa 35 zamiast 20 minut, dwoje dzieci płacze przy pracy w parach. Zmiany własne: blok dzielę na 40 minut przyrody i 40 minut plastyki z 10 minutami ruchu pomiędzy, resztę tematu plastycznego przenoszę na piątek. Pytanie do dyrektora: czy mogę zamienić czwartkowy blok z klasą Ib na wtorek, bo salę gimnastyczną mamy wtedy wolną? Dziennik: temat czwartkowy zapisany zgodnie z tym, co zrobiono ("Obserwujemy jesienne liście"), plastyka w piątek pod nowym tematem.

Moduł 10. Emocje i trudne zachowania: konflikty, złość, wycofanie, przemoc rówieśnicza

Lekcja 10.1. Złość, wycofanie i konflikty: jak reagować bez karania upokarzającego

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Zachowanie: złość. Opis: Kamil, klasa 2, rzucił piórnikiem, gdy Julia zajęła jego miejsce w kółku. Pierwsza reakcja: polecenie "Odłóż piórnik, usiądź na dywanie" i trzy minuty na ochłonięcie. Zdanie "co zrobić zamiast": "Gdy ktoś zajmie Twoje miejsce, powiedz: to moje miejsce, poproszę". Unikam: wywoływania Kamila po imieniu przed klasą.

Lekcja 10.2. Wzór: rozmowa z dzieckiem po konflikcie

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Konflikt: Hania i Ola przy drabince. Pytania do Hani: co się stało? Co poczułaś, gdy upadłaś? Co Ola mogła poczuć? Co możesz zrobić, żeby było lepiej? Co zrobisz, gdy następnym razem zajmiecie to samo miejsce? Zdanie, gdy nie było mnie przy zdarzeniu: "Nie było mnie przy tym, więc chcę usłyszeć, co się stało, od Ciebie i od Oli". Notatka: 12.11, Hania i Ola, drabinka na boisku, Hania mówi, że została popchnięta, Ola, że się potknęła; ustalenie: następnym razem mówią "poczekaj" i wchodzą po kolei; wracam do tego w piątek.

Lekcja 10.3. Przypadek: wyśmiewanie i bicie w klasie 2, przemoc rówieśnicza

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Przypadek: Igor jest wyśmiewany za plecak, Wiktor uderzył go w ramię. 1. Zatrzymanie: nauczyciel dyżurujący przerywa bicie, sprawdza, czy Igora nic nie boli, zostaje z nim (od razu). 2. Fakty: wychowawca zapisuje datę, miejsce, imiona, co powiedziały dzieci (tego samego dnia). 3. Powiadomienie: wychowawca informuje pedagoga i dyrektora wg procedury szkoły (tego samego dnia). 4. Rozmowy: wychowawca osobno z Igorem, Wiktorem i trójką dzieci wyśmiewających (do dwóch dni). 5. Rodzice: wychowawca zawiadamia oddzielnie rodziców Igora i Wiktora zgodnie ze statutem (do trzech dni, o ile statut nie mówi inaczej).

Moduł 11. Dziecko z trudnościami lub specjalnymi potrzebami: pierwsze sygnały, współpraca z poradnią

Lekcja 11.1. Pierwsze sygnały trudności i droga do poradni

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Opis: Lena, klasa 1, od 6 października na zadaniach pisemnych kończy 2 zdania, gdy większość grupy kończy 5; po 5 minutach odkłada ołówek. Mocna strona: chętnie opowiada i trafnie odpowiada na pytania ustne. Działanie: dzielę zadanie na dwie części z przerwą na ruch i sprawdzam, czy pisze dłużej; zapisuję wynik po tygodniu i informuję wychowawcę.

Lekcja 11.2. Wzór notatki obserwacyjnej przed rozmową z dyrektorem

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Dziecko i okres: Marcel, klasa 2, 15 września do 10 listopada. Fakty: 6 października, lekcja matematyki, wstał 4 razy w 20 minut; 20 października, zajęcia plastyczne, wstał raz w 20 minut. Mocna strona: szybko liczy w pamięci i chętnie pomaga kolegom. Działanie: od 27 października zadania w dwóch częściach z przerwą; 10 listopada wstaje 2 razy w 20 minut. Rozmowa z rodzicem: 3 listopada, mama mówi, że w domu przy zabawie klockami siedzi długo. Pytanie do dyrektora: jakie formy pomocy są możliwe w naszej szkole i kiedy można je zacząć?

Lekcja 11.3. Przypadek: rodzic nie chce rozmawiać o poradni (odsyłacz do kursu o IPET i SPE)

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Mocna strona: "Marcel szybko liczy w pamięci i chętnie pomaga kolegom przy zadaniach." Fakt: "W październiku na matematyce wstawał cztery razy w dwadzieścia minut, w listopadzie po podziale zadania na dwie części wstaje dwa razy." Pytanie: "Jak pan widzi Marcela przy zabawie w domu, kiedy siedzi dłużej?" Zdanie, którego nie powiem: "Syn potrzebuje specjalisty, a pan to bagatelizuje."

Moduł 12. Współpraca z rodzicami: zebrania, trudne rozmowy, praca domowa

Lekcja 12.1. Współpraca z rodzicami: zebrania, kontakt, praca domowa

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Zebranie: 14 września o 17:00, 45 minut, temat: zasady, ocenianie opisowe i sposób informowania, zaproszenie wysłane 30 sierpnia przez dziennik elektroniczny. Wiadomości: raz w miesiącu krótka informacja o klasie, w sprawach dziecka tylko dziennik elektroniczny. Rozmowy: wtorki od 15:30 do 16:30, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu, zaczynam od mocnych stron dziecka. Praca domowa: "W klasach 1-3 nie zadaję

pisemnych prac domowych, poza ćwiczeniami usprawniającymi motorykę małą. Zachęcam do wspólnego czytania, które nie jest oceniane."

Lekcja 12.2. Wzory krótkich wiadomości do rodzica (PDF wzór)

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Wiadomość 1: "Dzień dobry, 12 listopada na przerwie przed drugą lekcją Julek wyrwał koledze piłkę i krzyknął na niego. Podszedłem do nich, Julek oddał piłkę, kolega nie ucierpiał. Julek chętnie pomaga przy rozdawaniu kart pracy. Proszę o rozmowę we wtorek o 15:30, około 20 minut. Jeśli ten termin nie pasuje, proszę o propozycję." Wiadomość 2: "Dzień dobry, od września Julek zaczął czytać zdania z trzech wyrazów bez przerw. Pracujemy nad zapisem zdań po wysłuchaniu. W domu może pomóc 10 minut wspólnego czytania. Chętnie powiem więcej na zebraniu lub po zajęciach."

Lekcja 12.3. Przypadek: rodzic w emocjach po zdarzeniu w klasie

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Trzy zdania: "Rozumiem, że Panią to zaniepokoiło, i przepraszam, że nie zadzwoniłam do Pani po zdarzeniu. Wczoraj na przerwie około 10:15 Antek zderzył się przy bieganiu z kolegą i uderzył ramieniem w ławkę, został zbadany w gabinecie, sprawę zgłosiłam dyrektorowi. Proszę o chwilę rozmowy bez dzieci, o czym jeszcze chciałaby Pani wiedzieć i jak mam dawać znać o takich zdarzeniach?" Notatka: "13 listopada, rozmowa z mamą Antka. Ustalone: mama dostaje telefon tego samego dnia przy każdym urazie, ja sprawdzam z dyrektorem, jak wygląda procedura, odpowiedź w poniedziałek."

Moduł 13. Dokumentacja nauczyciela klas 1-3

Lekcja 13.1. Dokumentacja nauczyciela klas 1-3: co prowadzisz (rozp. 2024/50)

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, szkoła w Opolu. (1) Dziennik lekcyjny, obecność i godziny nieobecności (§ 8 ust. 3). (2) Dziennik lekcyjny, temat zajęć i Twój podpis (§ 8 ust. 3). (3) Dziennik zajęć w świetlicy, temat i obecność, podpis wychowawcy świetlicy (§ 9). (4) Arkusz ocen ucznia, wpis na podstawie uchwały rady pedagogicznej (§ 14 ust. 4). (5) Indywidualna teczka dziecka prowadzona przez szkołę (§ 19).

Lekcja 13.2. Wzory zapisów (odsyłacz do kursu o dokumentacji)

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Temat: "Odejmowanie w zakresie 20 z przekroczeniem dziesiątki: układanie działań na liczmanach i zapis". Opis Oli: "Ola czyta głośno proste zdania i potrafi opowiedzieć, o czym były. Pracuje nad płynnym czytaniem dłuższych wyrazów. W listopadzie ćwiczymy to codziennie przez kilka minut ze wspólnym tekstem." Notatka: "14.11, krótka rozmowa z mamą Oli (Anna Kowalska) po lekcjach. Mama opowiedziała, że Ola czyta w domu przed snem. Ustalenia: w szkole ćwiczymy czytanie dłuższych wyrazów, w domu dalej wspólne czytanie bez sprawdzania. Kolejny kontakt: 5 grudnia. Podpis nauczyciela."

Lekcja 13.3. Przypadek: poprawka w dzienniku i brak wpisu

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Błąd w dacie: skreśla "12 listopada" kolorem czerwonym, czytelnie wpisuje czerwonym nad nim "13 listopada", dopisuje datę sprostowania i swój czytelny podpis (§ 25 ust. 3). Brak tematu z poniedziałku: sprawdza w statucie, czy szkoła ma zasadę o terminie wpisów, a potem wpisuje temat przy poniedziałkowej lekcji, np. "Plakat jesienny: kolaż z liści i etykiety z nazwami", i podpisuje. Dla dyrektora: "Panie Dyrektorze, w piątek poprawiłam datę we wpisie z 13 listopada i uzupełniłam temat z poniedziałkowych zajęć plastycznych, który wcześniej pominęłam."

Moduł 14. Bezpieczeństwo: dyżury, wycieczki, wypadek ucznia, podejrzenie krzywdy, Niebieska Karta

Lekcja 14.1. Dyżury, wycieczki i wypadek ucznia: obowiązki i lista kontrolna

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Klasa 2b, wtorek 12 maja, wyjazd 9.00, powrót 12.30, park w Toruniu, nauczycielka Anna Kowalska, telefon do kierownika wpisany na liście. Uczniów 22, opiekunów 3 (liczbę ustalił dyrektor po rozmowie o dwojgu dzieciach wymagających szczególnej uwagi; to liczba przykładowa, nie z przepisu). Przed wyjściem: karta wycieczki zatwierdzona przez dyrektora, 22 pisemne zgody rodziców, lista z telefonami dołączona do karty. Liczenie dzieci: przed wyjściem ze szkoły, po wejściu do autobusu, w parku po zbiórce, przed odjazdem i po powrocie. Pogoda sprawdzona rano, prognozy burzy brak.

Lekcja 14.2. Podejrzenie krzywdy: standardy ochrony małoletnich, Niebieska Karta i notatka ze zgłoszenia

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Środa 14 października, 10.20, korytarz przy sali 12. Zosia, klasa 2a. Powiedziała: "Mama się bardzo na mnie złościła i mnie szarpnęła za rękę". Od dwóch tygodni Zosia na lekcjach zwykle siedzi z opuszczoną głową i dwa razy odmówiła wyjścia do tablicy. Na przedramieniu widoczne zaczerwienienie, dziecko powiedziało, że nie boli. Nauczycielka Marta Zielińska zapytała tylko: "Chcesz mi o tym opowiedzieć?". Rozmowa trwała około trzech minut, tajemnicy nie obiecano. O 10.40 informację przekazano pedagożce szkolnej Ewie Nowak, o 11.00 dyrektorowi.

Lekcja 14.3. Przypadek: uczennica mówi, że w domu dzieje się coś złego i prosi o tajemnicę

Przykładowa odpowiedź: Dziękuję, że mi o tym powiedziałaś, to wymagało odwagi. Nie mogę obiecać, że nikomu nie powiem, bo moim zadaniem jest dbać, żebyś była bezpieczna. Teraz porozmawiam z panią pedagog i panią dyrektor, które wiedzą, jak można pomóc, a Ty możesz do mnie przyjść, gdy będziesz chciała jeszcze o czymś opowiedzieć.

Moduł 15. Higiena pracy i ChatGPT: odciążenie papierologii bez oddawania odpowiedzialności

Lekcja 15.1. ChatGPT w pracy nauczyciela klas 1-3: co wolno, czego nie i bez danych dzieci

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Wersja bezpieczna: "Jestem nauczycielem klasy 1 (24 dzieci). Niektóre dzieci trudno wyciszyć po przerwie. Zaproponuj plan czterech tygodni ćwiczeń wyciszających po przerwie, 5 minut dziennie, bez pomocy poza kartkami i krzesłami, z krótkim opisem każdego ćwiczenia." Usunięte elementy: imię i nazwisko dziecka, klasa z oddziałem oraz informacja o ADHD z orzeczenia (dane o zdrowiu, art. 9 RODO). Diagnoza nie jest potrzebna, bo ćwiczenia wyciszające dobiera się do sytuacji w klasie, a decyzję o pracy z konkretnym dzieckiem podejmuje nauczyciel razem z poradnią i rodzicem.

Lekcja 15.2. Wzór bezpiecznego polecenia, przegląd odpowiedzi i higiena pracy

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny. Polecenie: "Jesteś nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej (rola). Klasa 2, 22 dzieci, liczenie do 20 po wakacjach (kontekst). Przygotuj kartę pracy z ośmioma zadaniami na dodawanie i odejmowanie w zakresie 20 (zadanie). Zadania proste, na jedną stronę, bez ilustracji, z miejscem na wynik (ograniczenia). Podaj je w numerowanej liście, a pod nią osobno klucz odpowiedzi (format)." Sprawdzę: czy wszystkie wyniki w kluczu są poprawne rachunkowo, czy zadania mieszczą się w zakresie 20 i podstawie programowej dla klasy 2 oraz czy polecenia są zrozumiałe dla ośmiolatka.

Lekcja 15.3. Projekt końcowy: pakiet nauczyciela dla jednej klasy

Przykładowa odpowiedź: Przykład fikcyjny, klasa 2a w Gdyni. Plan pierwszych tygodni: tydzień 1 "poznajemy zasady" (rytuał powitania, rytuał kółka na koniec dnia), tydzień 2 "uczymy się pracować w parach". Plan dnia: 8.00 powitanie i rozmowa, 8.20 edukacja polonistyczna, 9.00 przerwa i ruch, 9.30 matematyka, 10.30 obiad, 11.00 plastyka lub muzyka, 12.00 cisza i czytanie. Arkusz obserwacji: pola data, sytuacja, co zrobiło dziecko, ile trwało, co pomogło; bez imion w tytule pliku. Informacja dla rodzica: godziny dyżuru, telefon do świetlicy, prośba o strój na ruch, procedura zgłaszania nieobecności ze statutu. Lista kontrolna wycieczki: karta zatwierdzona przez dyrektora, lista uczniów z telefonami, zgody rodziców na piśmie, regulamin, apteczka, liczenie dzieci przed każdym wyjściem.